

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 3.246, 3.250, 3.253, 3.254, 3.254¹, 3.257, 3.261, 3.262, 3.264, 3.268,
3.269 IR 3.276¹ STRAIPSNŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 3.246 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.246 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.246 straipsnis. Globėjo ir rūpintojo atleidimas ir nušalinimas nuo pareigų atlikimo

1. Globėjas ar rūpintojas gali būti atleistas nuo pareigų atlikimo, jeigu jų negali atlikti dėl savo ar artimųjų giminaičių ligos, savo turtinės padėties pablogėjimo ar dėl kitų svarbių priežasčių.

2. Globėjas ar rūpintojas, kurie netinkamai atlieka pareigas, neužtikrina globotinio ar rūpintinio teisių ir interesų apsaugos, naudojami savo teisėmis savanaudiškais tikslais, gali būti nušalinti nuo globėjo ar rūpintojo pareigų. Jeigu šiais globėjo ar rūpintojo veiksmais buvo padaryta žala neveiksniam tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui, globėjas ar rūpintojas privalo ją atlyginti.

3. Globėjas ar rūpintojas iš pareigų gali būti atleidžiamas ar nušalinamas teismo nutartimi, išskyrus atvejus, kai nustatyta vaiko laikinoji globa ar rūpyba. Šiais atvejais globėjas ar rūpintojas iš pareigų gali būti atleidžiamas ar nušalinamas savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu, gavus valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos teikimą.

4. Kreiptis į teismą dėl globėjo ar rūpintojo atleidimo turi teisę pats globėjas ar rūpintojas, globos ir rūpybos institucijos. Kreiptis į teismą dėl globėjo ar rūpintojo nušalinimo turi teisę pats neveiksnus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo, globos ir rūpybos institucijos arba prokuroras, o dėl vaiko globėjo ar rūpintojo nušalinimo – globos ir rūpybos institucijos, rūpinamas vaikas arba prokuroras.“

2 straipsnis. 3.250 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.250 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vaikus, kuriems reikalinga globa (rūpyba), nustato, šių vaikų apskaitą tvarko ir užtikrina valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija. Ši institucija, nustačiusi vaiką, kuriam reikalinga globa (rūpyba) šio kodekso 3.254 straipsnio 2 ar 3 punkte nurodytais pagrindais, privalo per tris darbo dienas nuo teismo leidimo paimti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą išdavimo dienos, o nustačiusi vaiką, kuriam reikalinga globa (rūpyba) šio kodekso 3.254 straipsnio 1 ar 4 punkte nurodytais pagrindais, per tris darbo dienas nuo vaiko, kuriam reikalinga globa (rūpyba), nustatymo dienos pateikti savivaldybės administracijai nurodymą nustatyti vaikui laikinąją globą (rūpybą) ir paskirti laikinąjį globėją (rūpintoją). Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija apie kreipimąsi į teismą dėl leidimo paimti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą per vieną darbo dieną nuo kreipimosi į teismą dienos informuoja savivaldybės administraciją.“

2. Pakeisti 3.250 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija yra likusio be tėvų globos vaiko atstovė pagal įstatymus tol, kol šiam vaikui paskiriamas globėjas ar rūpintojas.“

3 straipsnis. 3.253 straipsnio pakeitimas

Papildyti 3.253 straipsnį 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytas bendras vaiko laikinosios globos (rūpybos) terminas netaikomas, jei nepilnamečių tėvų vaikui nustatyta laikinoji globa šio kodekso 3.158 straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju.“

4 straipsnis. 3.254 straipsnio pakeitimas

Papildyti 3.254 straipsnį 4 punktu ir jį išdėstyti taip:

„4) tėvai yra nežinomi (kol bus nustatyti tėvystės ar artimos giminystės ryšiai).“

5 straipsnis. 3.254¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.254¹ straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kai yra šio kodekso 3.254 straipsnio 2 ar 3 punkte nustatyti pagrindai, valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nustatyta tvarka gali paimti vaiką iš jo atstovų pagal įstatymą.“

6 straipsnis. 3.257 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.257 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) abiem tėvams arba turimam vieninteliam iš tėvų yra apribota tėvų valdžia.“

7 straipsnis. 3.261 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.261 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.261 straipsnis. Vaiko globa (rūpyba) vaikų globos institucijoje

1. Likęs be tėvų globos vaikas apgyvendinamas vaikų globos institucijoje tik išimtiniais atvejais, kai nėra galimybės jo globoti (juo rūpintis) šeimoje, globos centre arba šeimynoje arba vaiko globa (rūpyba) šeimoje, globos centre arba šeimynoje prieštarautų vaiko interesams.

2. Vaiko iki trejų metų globa vaikų globos institucijoje įstatymų nustatyta tvarka gali būti nustatyta tik išimtiniais atvejais, tam pritarus valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai. Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija pritaria vaiko iki trejų metų globai vaikų globos institucijoje tik išimtiniais atvejais, nustačiusi bent vieną iš šių priežasčių:

1) vaikui reikalingos specializuotos sveikatos priežiūros ir (ar) slaugos paslaugos, kurių teikimas negali būti užtikrinamas vaikui nustatant globą šeimoje, globos centre ar šeimynoje;

2) vaiko išskyrimas su broliais, seserimis pažeistų jo geriausių interesus;

3) globa nustatoma dėl skubaus vaiko paėmimo iš jo atstovų pagal įstatymą ir nėra galimybių vaikui nustatyti globą šeimoje, globos centre arba šeimynoje;

4) vaiko išskyrimas su jo nepilnamečiais tėvais, globojamais (rūpinamais) vaikų globos institucijoje, pažeistų jo geriausių interesus.

3. Vaiko iki trejų metų globa vaikų globos institucijoje šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytu pagrindu gali tęstis ne ilgiau kaip tris mėnesius. Vaiko iki trejų metų globa vaikų globos institucijoje šio straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytu pagrindu gali tęstis tol, kol tęsiasi nepilnamečių vaiko tėvų globa (rūpyba). Išnykus šio straipsnio 2 dalies 1 ir (ar) 2 punktuose nurodytoms priežastims, vaiko iki trejų metų globa vaikų globos institucijoje gali tęstis ne ilgiau kaip tris mėnesius nuo šių aplinkybių išnykimo momento.

4. Vaiko globą (rūpybą) vaikų globos institucijoje nustato įstatymai ir kiti teisės aktai, reguliuojantys vaiko globą (rūpybą).“

8 straipsnis. 3.262 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.262 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.262 straipsnis. Vaiko laikinosios globos (rūpybos) nustatymas

„Vaiko laikinoji globa (rūpyba) nustatoma per tris darbo dienas nuo šio kodekso 3.250 straipsnio 3 dalyje nurodyto valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos nurodymo

įregistravimo savivaldybės administracijoje dienos savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.“

9 straipsnis. 3.264 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.264 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Jeigu nustatoma vaiko laikinoji globa (rūpyba), vaiko globėjas (rūpintojas) skiriamas savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu. Jei valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos nurodyme nustatyti vaikui laikinąją globą (rūpybą) ir paskirti laikinąjį globėją (rūpintoją) nenurodytas konkretus asmuo, rekomendaciją dėl globėjo (rūpintojo) paskyrimo savivaldybės administracijos direktoriui pateikia globos centras.“

10 straipsnis. 3.268 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.268 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Asmuo, norintis tapti vaiko globėju (rūpintoju), valstybinei vaiko teisių apsaugos institucijai pateikia šiuos dokumentus:

1) prašymą, kuriame nurodoma pageidaujamų globoti ir auklėti vaikų skaičius, jų amžius, globos rūšis;

2) savo ir kartu gyvenančių vyresnių kaip šešiolikos metų asmenų Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytos formos sveikatos pažymėjimą;

3) kartu gyvenančių vyresnių kaip šešiolikos metų asmenų rašytinį sutikimą.“

2. Papildyti 3.268 straipsnį 3 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3. Valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija turi įvertinti, ar asmuo, norintis tapti vaiko globėju (rūpintoju), atitinka šio kodekso 3.269 straipsnyje nustatytus reikalavimus, o kartu su juo gyvenantys vyresni kaip šešiolikos metų asmenys – šio kodekso 3.269 straipsnio 4–6, 9–10 punktuose nustatytus reikalavimus, siekdama apsaugoti geriausius vaiko interesus. Dėl vaiko globėjo (rūpintojo), su kuriuo gyvenantys vyresni kaip šešiolikos metų asmenys neatitinka šio kodekso 3.269 straipsnio 8 punkte nustatyto reikalavimo, skyrimo valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija sprendžia, įvertinusi šių asmenų sveikatos sutrikimo (sutrikimų) pobūdį, pavojingumą ir atsižvelgusi į vaiko interesus.“

11 straipsnis. 3.269 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.269 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.269 straipsnis. Asmuo, kuris gali būti skiriamas vaiko globėju (rūpintoju)

Vaiko globėju (rūpintoju) gali būti skiriamas asmuo:

1) ne jaunesnis nei dvidešimt vienerių metų, išskyrus atvejus, kai globoti pageidauja artimasis giminaitis;

2) nepripažintas neveiksnium šioje srityje arba ribotai veiksnium šioje srityje;

3) nuo kurio nėra atskirtas vaikas;

4) kuriam nėra ar nebuvo apribota tėvų valdžia;

5) jeigu anksčiau jo, kaip vaiko globėjo (rūpintojo), įgaliojimai nebuvo nutraukti šio kodekso 3.246 straipsnio 2 dalyje nustatytais pagrindais;

6) kuris nėra teistas už tyčinį nusikaltimą žmoniškumui, žmogaus gyvybei, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai, visuomenės saugumui, dorovei, nusikaltimą, pavojingą žmogaus gyvybei ir sveikatai, sunkų sveikatos sutrikdymą, taip pat nusikaltimą, susijusį su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingosiomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis, neatsižvelgiant į tai, ar teistumas yra išnykęs, ar panaikintas įstatymų nustatyta tvarka. Dėl asmens, kuris buvo nuteistas už kitas nusikalstamas veikas ar kuriam buvo paskirtos administracinės nuobaudos ir (ar) administracinio poveikio priemonės, teisės būti vaiko globėju (rūpintoju) sprendžiama, įvertinus padarytos (padarytų) nusikalstamos (nusikalstamų)

veikos (veikų) ar administracinio (administracinių) nusižengimo (nusižengimų) pobūdį, pavojingumą ir atsižvelgus į vaiko interesus;

7) iki šešiasdešimt penkerių metų, išskyrus artimąjį giminaitį, jei jis nori laikinai globoti jaunesnį kaip dešimties metų vaiką;

8) neturintis psichikos ir elgesio sutrikimo ar nesergantis kitomis ligomis, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;

9) su kuriuo nebuvo nutraukta tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartis, sudaryta su globos centru, dėl netinkamo jos vykdymo;

10) kuris Vyriausybės patvirtintuose Vaiko globos organizavimo nuostatuose nustatyta tvarka yra tinkamai pasirengęs globoti (rūpinti) vaiką.“

12 straipsnis. 3.276¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.276¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.276¹ straipsnis. Vaikų globos (rūpybos) apskaita

Centralizuota vaikų globos (rūpybos) apskaita, į kurią įtraukiami duomenys apie vaikus, kuriems nustatyta globa (rūpyba), globėjus (rūpintojus), globėjus (rūpintojus), nušalintus nuo vaiko globėjo (rūpintojo) pareigų, asmenis, su kuriais buvo nutraukta tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartis, sudaryta su globos centru, dėl netinkamo jos vykdymo, asmenis, pasirengusius globoti (rūpinti) vaiką, tvarkoma Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, 4 straipsnį, 6 straipsnį ir šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliota institucija iki 2020 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo 1 straipsnio, 2 straipsnio 1 dalies, 3 straipsnio, 5 straipsnio, 7–12 straipsnių įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Iki šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų šio įstatymo straipsnių įsigaliojimo pradėtos vaiko globos (rūpybos) organizavimo procedūros baigiamos pagal iki jų įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Lietuvos Respublikos Prezidentas